

МЕШОВИТА ГРАБА
Miscellanea
НОВА СЕРИЈА КЊ. XXXII

ISSN 0350-5650

INSTITUTE OF HISTORY

MISCELLANEA

NEW EDITION Vol. XXXII

Editorial board

BILJANA MARKOVIĆ, NEDELJKO V. RADOSAVLJEVIĆ,
RADOMIR J. POPOVIĆ, VLADIMIR JOVANOVIĆ,
BOJANA KATIĆ-MILJKOVIĆ, LUDMILA KUZMICHEVA,
GABRIELLA SCHUBERT, LILIANA SIMEONOVA

Editor-in-chief

NEDELJKO V. RADOSAVLJEVIĆ

Belgrade

2011

ISSN 0350-5650

ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ

МЕШОВИТА ГРАЂА
MISCELLANEA

НОВА СЕРИЈА Књ. XXXII

Редакциони одбор
БИЉАНА МАРКОВИЋ, НЕДЕЉКО В. РАДОСАВЉЕВИЋ,
РАДОМИР Ј. ПОПОВИЋ, ВЛАДИМИР ЈОВАНОВИЋ,
БОЈАНА КАТИЋ-МИЉКОВИЋ, ЉУДМИЛА КУЗМИЧЕВА,
ГАБРИЕЛА ШУБЕРТ, ЛИЛИАНА СИМЕОНОВА

Одговорни уредник
НЕДЕЉКО В. РАДОСАВЉЕВИЋ

Београд
2011

Овај број *Мешовитице зрађе - Miscellanea*
штампан је уз финансијску помоћ
Министарства просвете и науке Владе Републике Србије

САДРЖАЈ

Сима Ђирковић

СТУДИЈЕ О ДУШАНОВОМ ЗАКОНИКУ 2. Удвојени, раздељени и фрагментарни чланови Раковачког рукописа	9
Драгић М. Живојиновић АКТ ХИЛАНДАРСКОГ БРАТСКОГ САБОРА О ПРОДАЈИ АДЕЛФАТА	39
Биљана Марковић ЧЛАН О ШКОЛСТВУ У РУКОПИСИМА МЛАЂЕ РЕДАКЦИЈЕ ЈУСТИНИЈАНОВОГ ЗАКОНА	51
Ђуро Тошић, Невен Исаиловић БОГОЈЕ РАДИНЧИЋ ИЗ ГАЦКА – ДОМАЗЕТСТВО ИЗМЕЂУ СЛУЖБЕ (SERVITIUM) И ПОСИЊЕЊА (AFFILIATIO)	75
Марица Маловић Ђукић DEFORIS (DE FORIS) У КОТОРУ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ (15. ВЕК)	87
Невен Исаиловић ДВЕ ЂИРИЛСКЕ ИСПРАВЕ ИВАНА VI (АНЖА) ФРАНКОПАНА ОМИШАНИМА	101
Александар Крстић ДОКУМЕНТИ О УГАРСКИМ ПОСЕДИМА ДЕСПОТА ЂУРЂА ДАТИМ У ЗАЛОГ ЈОВАНУ ХУЊАДИЈУ 1444. ГОДИНЕ	125
Татјана Катић, Гордана Гарић Петровић ПОПИС ЗЕАМЕТА И ТИМАРА ОБЛАСТИ БРВЕНИК ИЗ 1477. ГОДИНЕ	157
Александар Јаковљевић ОСМАНСКА ТАПИЈА (TAPÛNÂME) МАНАСТИРА ВОЉАВЧА ИЗ 1538/9. ГОДИНЕ – ПРИЛОГ ИСТОРИЈИ МАНАСТИРА	191

Срђан Катић, Драгана Амедоски ЗАКУПИ БЕОГРАДСКЕ И СМЕДЕРЕВСКЕ СКЕЛЕ И КАРЛОВАЧКОГ ХАСА СЕДАМДЕСЕТИХ И ОСАМДЕСЕТИХ ГОДИНА 16. ВЕКА	205
Татјана Катић, Срђан Катић ЗИМОВАЊЕ ОСМАНСКЕ ВОЈСКЕ У РУМЕЛИЈИ 1686/87. ГОДИНЕ	219
Исидора Точанац Радовић РЕЗОЛУЦИЈА ЦАРА КАРЛА VI ИЗ 1720. ГОДИНЕ	243
Владан Гавриловић ПОПИС ПОТИСКЕ ВОЈНЕ ГРАНИЦЕ ИЗ 1748. ГОДИНЕ	255
Недељко В. Радосављевић ДИПЛОМА МИТРОПОЛИТА ПАВЛА НЕНАДОВИЋА О ПРАВУ ДЕЧАНСКИХ МОНАХА НА ПРИКУПЉАЊЕ МИЛОСТИЊЕ ИЗ 1755.	281
Јелена Илић ОФИЦИРИ БАНАТСКЕ ЗЕМАЉСКЕ МИЛИЦИЈЕ 1757. ГОДИНЕ	289
Александра Вулетић СТАНОВНИЦИ ШАПЦА 1819. ГОДИНЕ	311
Мирјана Маринковић, Јована Шаљић ТУРСКА ПИСМА КНЕГИЊИ ЉУБИЦИ	325
Радомир Ј. Поповић ДВЕ БЕЛЕШКЕ ИЛИЈЕ ГАРАШАНИНА О РУСКИМ КОНЗУЛИМА У СРБИЈИ ДАНИЛЕВСКОМ И ЛЕВШИНУ	337
Јелена Пауновић – Штерменски ДВА БРИТАНСКА ДОКУМЕНТА ИЗ ЦАРИГРАДА О ПРОМЕНИ НА ПРЕСТОЛУ СРБИЈЕ 1860. ГОДИНЕ	349
Данко Леовац МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПРЕ И ПОСЛЕ ПРОМЕНЕ НА СРПСКОМ ПРЕСТОЛУ 1860. ГОДИНЕ	369

Милош Ковић БРИТАНЦИ И ХАЦИ-ЛОЈИНА РЕВОЛУЦИЈА: КОНЗУЛ ЕДВАРД ФРИМЕН О ПОБУНИ И ОКУПАЦИЈИ САРАЈЕВА 1878.	381
Петар В. Крестић ПИСМА ТОДОРА СТЕФАНОВИЋА ВИЛОВСКОГ СА ПУТОВАЊА У ДАЛМАЦИЈУ И ЦРНУ ГОРУ 1880. ГОДИНЕ	415
Момир Самарцић, Сара Самарцић ХАЈМЕРЛЕОВ ПРОЈЕКАТ ТАЈНЕ КОНВЕНЦИЈЕ ИЗ 1881. ГОДИНЕ	451
Сузана Рајић ПИСМА КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ КОМОРНИКУ СИМОНОВИЋУ ИЗ 1891. И 1892. ГОДИНЕ	473
Биљана Вучетић ШКОЛОВАЊЕ ПИТОМАЦА МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ДЕЛА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ 1891. ГОДИНЕ	491
Ненад Миленовић ИЗВЕШТАЈИ ДЕЛЕГАЦИЈЕ СРБИЈЕ СА ДРУГЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ МИРА У ХАГУ 1907. ГОДИНЕ	507
Биљана Стојић ПОМОЋ БЕЛГИЈСКОГ ЦРВЕНОГ КРСТА КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ ТОКОМ БАЛКАНСКИХ РАТОВА	529
Божица Младеновић, Милић Ј. Милићевић О БОРАВКУ СРПСКЕ ВОЈСКЕ НА КРФУ 1916. ГОДИНЕ	543
Божица Младеновић, Милић Ј. Милићевић КАЗИВАЊА РАДОША НИКОЛИЋА О ТОПЛИЧКОМ УСТАНКУ	553
Биљана Вучетић, Срђан Рудић ИЗ ПРЕПИСКЕ ВАТРОСЛАВА ЈАГИЋА И ВЛАДИМИРА ЋОРОВИЋА II ДЕО (1918-1921)	561
УПУТСТВО ЗА АУТОРЕ	581
INSTRUCTIONS FOR CONTRIBUTORS	583

Мирјана МАРИНКОВИЋ
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за оријенталистику
Београд

Јована ШАЉИЋ
Историјски институт
Београд

ТУРСКА ПИСМА КНЕГИЊИ ЉУБИЦИ*

Апстракт: У раду су објављена два турска писма кнегињи Љубици која доприносе расветљавању значаја кнегиње и њеног утицаја на кнеза Милоша у решавању одређених личних питања локалних Турака.

Кључне речи: кнегиња Љубица, кнез Милош, Турци, приватна преписка.

Живот и рад жена српских владара 19. века, па тако и кнегиње Љубице, супруге кнеза Милоша Обреновића, слабо је проучаван у домаћој историографији. Овоме свакако доприноси и чињеница да је архива династије Обреновић страдала после 1903. године, те разасута по разним архивама у земљи и иностранству као и у појединим приватним збиркама, већ дуже време не представља јединствену целину. Животу кнегиње Љубице, као неспорно једној од омиљених српских „владарки“,

---

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете и науке Републике Србије *Европа и Срби (1804 – 1918): подстицаји и искушења европске Модерне* (Ев.бр. 177031).

посвећена је донекле већа пажња.¹ Иако је акценат углавном стављан на њену улогу мајке и супруге српског књаза као и на сам њен однос са Милошем, обрађивана је и њена улога на политичкој сцени Србије тога доба, понајвише у вези са догађајима око Милетине буне 1835. године, али и касније, у време Првог намесништва и прве владавине кнеза Михаила. Ипак, о њеном односу са, у то време још увек владајућим Турцима, као и о њиховој узајамној преписци која је несумњиво постојала, готово и да нема помена. У Збирци Јоце Вујића, у Универзитетској библиотеци, бр. 1802, постоји један попис под насловом: „Архива књаза Милоша, књаза Михаила, блаженопочившег књаза Милана и блаженопочивше кнегиње Љубице“, а под једном ставком стоји „Писма турска на књагињу Љубицу“. Ниједно писмо није сачувано.² Ипак, у Архиву Србије, у фонду Књажевска канцеларија – КК – (1815-1839), у збирци *Турци са стране кнезу Милошу*, пронашли смо неколико писама насловљених на кнегињу у којима се, поред пријатељских поздрава, углавном налазе молбе кнегињи за поједине личне услуге као и молбе да изврши утицај на супруга по одређеним питањима. Наиме, познато је да су се Турци Милошу обраћали као *nüfuz sahibi*³, личности која има утицај код београдског везира у пословима који се тичу и Турака находећих у Србији, њихових намештења итд., те су се, осим Милошу лично, обраћали и његовој супрузи која је, иако не увек у хармоничним односима са мужем, несумњиво имала одређени утицај на њега. Овде прилажемо два таква писма. Прво је послато од стране извесног Сулејман-паше и тиче се управо промене његовог намештења у Србији док је друго послала госпођа Хатица, жена Хусејин-паше, београдског а касније и видинског везира код којих је Љубица, заједно са сином Михаилом и Јевремом Обреновићем била у приватној посети августа 1834. године у Видину. Одатле и лична нота и присност исказана у писму као примеру приватне кореспонденције две жене приближнога ранга. Оба писма, између осталог, садрже и молбе кнегињи да извржи утицај на књаза у решавању одређених питања.

---

¹ Драгослав Страњаковић написао је студију *Кнегиња Љубица*, Београд 1939, а касније и Радош Љушић: *Кнегиња Љубица*, Горњи Милановац 1997. Пре њих, кнегињин животопис урадила је Милева Алимпић: *Кнегиња Љубица, супруга Милоша Великог од рода Вукомановића*, Српска црква. Календар за редовну 1910. годину, Београд 1909.

² Р. Љушић, нав. дело, 9.

³ Утицајна особа.

Транскрипција:

I

Hüve

[1] 'İzzetlû şevketlû hakikatlû Hanım hazretleri,

[2] B'ad-el-keîâm inhâ olunur ki: tarâf-ı ahvâlimden su'âl olunur ise bi-hamdi lillah-ı teâla târih-i varakamız tahrîrine gelinceye kadar vücûdum sıhhat ü 'âfiyet üzere [3] mevcûd bilesiz mukaddem hatunumuz tarâfına tahrîr buyurdunuz ki: cümle umûr-i husûsâtlarınıza mukayyed oluruz deyü tahrîr eylediğimde ziyâde memnûn ve mesrûr [4] oldum. Allahü teâla evlâdlarınızın ömrüne berekât kerem eyleye. Amîn. Kaldıki sizlere dahi ziyâde ricâ ederim. Hâtırım için bana sen de ricâ edesin de. [5] Beni bu tarâftan ne güne kal'a beni bulursa bilsin beni bu taraftan halâs eylesiz. Zirâ birkaç mâhtanberi âsitânedede bir nişân aldım. Evlâdlarına [6] yaş için olsun. Benim bir kal'amı bakasına ziyâde ricâ ederim. Sana küçük beylere mahsûs selâmlar olunur hâtırlarını su'âl ederim. Bu husûsta [7] cenâblarınızda pederiniz bey hazretlerine bizim için ricâ edesiz. Göreyim sizi bi-hamdi teâla kâr vukû'ile bizleri hâtırdan devr etmeyesiz. Yazdı:

Hasan ez Süleyman Paşa

14 Muharrem 1252.

Mühür: Abduhu Hasan Süleyman

Превод:

I

У име Бога!

Њеној екселенцији, уваженој, узвишеној и честитој Госпођи,

Пише се: Ако се питате како сам, хвала Свевишњем Богу, у тренутку у коме пишем ову 'ртију у здрављу сам, да знате. Раније сте изволели писати нашој кадуни рекавши да сте посвећени свим нашим личним пословима

због чега сам био веома срећан и задовољан. Нека Свевишњи Бог подари Вашој деци сваку срећу и благостање. Ипак, још нешто вас молим а тако и ти исто моли мене. Нека зна каква ће ме тврђава снаћи. Ви да ме избавите одавде јер сам пре неколико месеци добио нишан у престоници. На здравље вашој деци, нека погледа неку тврђаву за мене, веома Вас молим. Тебе и младе кнежевиће посебно поздрављам и питам за њихово здравље. По овом питању, молите за нас Његову екселенцију, Вашег господина оца.⁴ Да Вас видим. Када (писмо) са Божјом помоћу стигне, немојте нас заборавити. Написао:

Хасан Сулејман-паша

18. април/1. мај 1836.

Печат: Роб Божји Хасан Сулејман

Транскрипција:

I

Hüve

[1] Rütbetlû muhabbetlû hakikatlû dost-ı vefâşî'ârım büyük kadın cenâbları,

[2] Taraf-ı meveddetkârilere derkâr olan meyl ü muhabbet ve hukûk-ı kadîmemiz iktizâsı sađlık haberlerine intizâr üzere iken veliyy-i ni'met devletlû efendimizin [3] dâr-ı bekâya irtihâl eylediđi cenâbınıza dahi ziyâdesiyle mûcib-i keder olarak teselli-i hâtırımıza ve kerîmelerimin nikâh olduklarından haz ederek [4] tebrîđine dâ'ir ve sa'âdetlû Hâci Mustafa Ađanın iktizâsı olduđundan taraf-ı dost-ânelerine gönderilmesi iltimâsına mütedâ'ir göndermiş olduđunuz muhabbet-nâme-i [5] dost-âneniz vâsıl olup sıhhat ü 'âfîyet hayrınızdan ve bizi unutmayıp teselli-i hâtırımıza ve kerîmelerimin nikâhlarına olan rađbetlerinden [6] mahzûziyet-i vefîremiz hâsıl olmuşdur. Hemîşe müstedâm olasınız. Müşarün-ileyh efendimizin irtihâlî cümlemize keder ü melâl olmuştur. Ancak emr-i Hakk böyle imiş. [7] Rızâdan gayri çâremiz yoktur. Ve bimennihi Te'âla bizlere

---

⁴ У писму је употребљена персијска реч *peder* у значењу „отац“, међутим, иако је овакво ословљавање крајње неуобичајено, реч се највероватније односи на кнеза Милоша, поготову ако се зна да је Љубичин отац преминуо 1905. године.

sabırlar ve bâkîlere ve sâdık vefâdâr dostlarımıza ömürler versin. Amîn. Müşarün-ileyh efendimizin [8] Rûm ili kazâ'larında ve sâ'ir mahallerde alacağı var ise de borcu dahi külliye'lû alacakların tahsiline bir sûret vermek için [9] devletlû Abdürrahman Bey Efendi oğlum İstanbul'a gitmiştir. Bu defa gelip Berkofça'ya gitmiş olmakla Abdürrahman Bey Efendi oğlumun hasreti bir taraftan el-ân [10] alacaklar bir sûret bulmadığından borçluların akçe mutâlebesiyle vermekte oldukları sıkıntı bir taraftan tarafımıza geri olmakta olarak [11] bunlardan başka şükürler olsun gayri kederimiz olmadığı vâsılındanberü dostumuz olub bizleri sevdiğiniz ma'lumum idi. Bu defa böyle muhabbet-nâmeniz ile [12] teselli-i hâtır etmenizden sâdık ve hakikatlû dostumuz olduğunuz anlaşıldığı beyân ve hâtırınıza merâ'aten matlûbunuz üzere mûmâ-ileyh Hâcı Mustafa Ağa [13] taraf-ı dost-ânenize gönderilmeyi çok eğlendirilmeyüb yine bu tarafa i'âdesine sa'y ü dikkat eylemeleri me'mûliyle su'âl-ı hâtır-ı dost-âneleri [14] zımında rakîme-i muhabbet tahrîr ve Hâcı Mustafa Ağa ile ba's u tesyîr kılınmıştır. Bihavlihi Te'âla lede ekme-el-vürûd bundan böyle dahi kalb-i dost-ânelerinden [15] çıkarmayub gelir oldukça sıhhat u 'âfiyet haberleriniz ile tarafımızı şâd eylemeniz me'mûl-i muhibb-ânemdir. El-ma'lûm Hatice Hanım celîle Hüseyin Paşa vâli-il-Rûm ili sabıkân sakîne-i Pazarcık

Mühür: Hatice Hanım

Fi gürru Cemâzi-yel-evvel 1252.

II

[1] Bu tarafta devletlû Ahmed Bey efendi oğlum selâm-i dost-ânenizden pek [2] hazz ettiler. Hâtırınızı su'âl ederler ve Abdurrahman Bey Efendi [3] oğluma selâmınızı âsîtâneye yazdım. Ve Mehmed Bey Efendi [4] Rûm ili vâlisi devletlû veliyy-ün-niam Efendimizin kerîmesine nikâh olub [5] Manastırdadır. Ve bu taraftan kerîmelerim hanımlar ve gelin hanımlar [6] cümlesi sıhata olub selâmınız hazz ettiler ve cümlesi [7] hâtırınızı su'âl ederler. Hatice.

III

[1] Abdurrahman Bey Efendi oğlum Der-i aliyyeden geldi ve Berkofça [2] voyvodası olub Berkofça'ya gitmiştir. Mahsûs-ı hâtır-ı dost-ânenizi su'âl eder. Hatice.

IV

[1] Ol tarafta kayınınız rütbetlû Evrem Beyin haremi ve kızlarının hâtırları [2] su'âl olunur ve karşıdan kızlarınız tarafınıza gelmişler ve tarafımıza selâm [3] göndermişler. Hazz ettim sağ olsunlar. Biz dahi hâtırların su'âl ederiz [4] haber gönderesiz.

V

[1] Benim muhabbetlû hakîkatlû ulû dostum büyük kadın cenâbları [2] Mûmâ-ileyh hâcî Mustafa Ağanın takrîrinden ma'lûm-ı dost-âneleri olduđu vechile [3] Beline ve kurûbuna merhûm efendimiz vaktinden kalmış hâsılât herkes [4] ise ahz u tahsîl ve akçesinin mûmâ-ileyh Hâcî Mustafa Ağa ile tarafımıza [5] gönderilmesi husûsu bu defa devletlû Ahmed Bey oğlum tarafından haşmetlû [6] Miloş Bey dostumuz tarafına yazılmıştır. Cenâbınız dahi husûs-i mezkûre [7] himmet eylemeniz hâssaten me'mûl-i dost-ânemizdir.

Превод:

I

У име Бога!

Њеној екселенцији, мојој драгој, искреној и оданој пријатељици, Великој Госпођи,

Док чекамо вести о Вашем здрављу, сходно старом обичају и јасној наклоности и привржености Вашој пријатељској страни, пристигло је Ваше пријатељско писмо које сте нам послали и у коме сте нам упутили речи утехе и изразили велику жалост због тога што се наш честити ефендија добротинитељ преселио на онај свет; у коме сте нам упутили честитку, срећни због венчања мојих кћери и где сте, такође, изнели захтев да Вам се пошаље благословени хаџи Мустафа-ага, пошто Вам је потребан, а велику радост нам је причинило и то што сте у добром здрављу и расположењу, што нас нисте заборавили и што сте нас утешили и упутили жеље за венчање мојих кћери. Да нам дуго поживите. Смрт поменутог ефендије свима нам је причинила жалост и тугу. Таква је била Божја воља. Против ње не можемо. Господ нека нам подари стрпљење, и дуг живот онима који су остали као и нашим верним пријатељима. Амин! Мој син, честити Абдурахман-бег отишао је у Истанбул како би се сакупила сва потраживања нашег поменутог господина, уколико их има у румелијским кадилуцима и другим местима, као и уколико има личних дуговања. Сада се вратио и како је отишао у Берковицу, осим неспокоја мога сина Абдурахман-бег ефендије што није пронашао начин да поврати тренутна

дуговања јер су дужници на муци да наплате своја потраживања те да на тај начин нама врате, других брига, хвала Богу, немамо. Од када сте дошли, постали сте нам пријатељ и Ваша наклоност ми је позната. Сада је, са овим Вашим пријатељским писмом којим сте нас утешили, јасно да сте нам прави и веран пријатељ и како Вам је на Ваш захтев, а водећи рачуна о Вашем здрављу, послат поменути хаџи Мустафа-ага, у нади да ћете се постарати да се он тамо много не бави и да се овамо врати, и питајући за Ваше пријатељско здравље, написано је ово пријатељско писмо и послато по Хаџи Мустафа-аги. Када оно с Божјом помоћу буде приспело, наша је пријатељска нада да нас нећете удаљити од свог пријатељског срца, и да ћете нас обрадовати вестима да сте у добром здрављу и расположењу.

Потпис: Хатица, госпођа славног Хусејин-паше, бившег румелијског валије, у Пазарцику.

2/14. август 1836.

Печат: Хатица ханума

II

Мој син, цењени Ахмед-бег ефендија, веома се обрадовао Вашим пријатељским поздравима и питао је за Ваше здравље. Моме сину Абдурахман-бег ефендији сам писала и пренела Ваше поздраве у престоницу, а цењени Мехмед-бег ефендија оженио се кћерком нашег високопоштованог господина добротинитеља, румелијског валије и налази се у Битољу. И моје кћерке и госпође снахе, све заједно су добро и здраво, веома су се обрадовале Вашим поздравима и све питају за Ваше здравље.

Хатица

III

Мој син Абдурахман-бег ефендија вратио се са Порте и поставши берковачки војвода, отишао је у Берковицу. Посебно пита за Вашу пријатељску страну.

Хатица

IV

Овде се распитују и за здравље госпође као и кћери вашег високопоштованог девера, господина Јеврема, а са оне стране Вама су пристигле и Ваше кћерке и послале нам поздраве. Много су ме обрадовале, нек' су живе и здраве. Пренесите им да се и ми распитујемо за њих.

V

Мојој драгој, искреној и великој пријатељици, Великој Госпођи,
Како је по изјави хаџи Мустафа-аге познато њихово пријатељство, овога
пута је мој син, цењени Ахмед-бег, писао нашем пријатељу, његовој
екселенцији господину Милошу по питању потражње и прикупљања
прихода преосталих из времена нашег покојног господина у Бијељини и
околини, као и по питању слања прикупљеног новца нашој страни по
поменутом хаџи Мустафа-аги. Посебно се надамо да ће се и Ваша
пријатељска страна заузети у реченој ствари.

مفلو نقلو حقیقو خانج چلای
 بعد الکلیم انرا اولدوز که طاق احمد الیاد سفلو اظهردیسه بکلامک نایج دولقن حیرتیه کایه رذر دجود صحت و عافیت اولوز
 مدجود بیکلک مفع قتمند طایفه حمیر بید دیکر که جلامور مدهو صانکرکین معناد اولدوز مدجود حمیر الیکسنگ نهاده عشق و مسرور
 الیم اولتک اولد اولوزیکر س قهرنا برسان کرم الیه اعیون قلبیکی سزور دخی نهاده دجا ابروم خالص اجماع بیک سنه دجا ابروم
 بی بدلا فوزه نکون قلدی بی بویسه بسوز بی بدلا فوزه خلدی الیلمین دیزا برتایح ماهد بوز استاز برینتم الیم اولد اولوز
 پیشا بجه اولدوز بنج بر قلدیسه دقاسین نهاده دجا ابروم سنه که بکت کلک فکله سلاطه اظه فطر لوبی سزوال ابروم مدجود
 چنا باریکریم بر دیکر بت افروزنه نه دجا بجه دجا ابروم که دیم نری کتک کاره ذوقیه بنور فطره دور ایندن ناور

۱۹
 محمد
 ابروم

Душејман Хасан иши кн. Љубици
 и шми је да оради код кн. Малови, че да
 му шради да се прешесте, новодати шра од
 килко је фомла на ово место јакко је ошрадао.
 1252-19. митрајема

**Mirjana Marinković
Jovana Šaljić**

TURKISH LETTERS TO PRINCESS LJUBICA

Summary

The 19th century Serbian rulers wives life and work, including the Princess Ljubica, wife of Prince Miloš Obrenović, was poorly studied in the national historiography. Obrenović dynasty archive was destroyed after the 1903rd year and scattered in various archives in the country and abroad as well as in some private collections, it does not represent a single unit for a long period now. However, in the Serbian Archive, the Prince's office fund, in the collection *Turks with the Prince Miloš*, we found several turkish letters addressed to the princess that include, among friendly greetings, requests to the Princess for certain personal services as well as the applications to influence her husband on certain issues. The local Turks, in addition to Miloš in person, also addressed to his wife who, although not always in harmony with her husband, undoubtedly had some impact on him. Here we enclose two such letters.

Key Words: Princess Ljubica, Prince Miloš, Turks, private letters.

Чланак примљен: 10. 05. 2011.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 27. 06. 2011.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

93/94 (497.11)

МЕШОВИТА грађа = Miscellanea / Одговорни
уредник Недељко В. Радосављевић. - 1956, књ. 1-
1990, књ. 20; Н.С. 2003, књ. 21-. - Београд (Кнез
Михаилова 36/II) : Историјски институт, 1956-1990 ;
2003- (Београд : Чигоја штампа). - 24 cm

ISSN 0350-5650 = Мешовита грађа - Историјски
институт (Београд)

COBISS.SR-ID 14717954